

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Polemica

Burghaber, Adam

Fribvrgi Helvetiorvm, 1678

XL. De Religiosis, & istorum Votis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72462](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72462)

sed carnis voluptate: non pro doctrina vera, sed libidine effera. Nec hoc mirum alicui videri debet, plerique enim omnes hæresiarchæ ex infano mulierum amore desipere. *Simon Magus hæresin condidit Helena meretricis adjutus auxilio. Nicolaus Antipachenus omnium immunditiarum repertor choros duxit famineos. Marcion Romam præmisit mulierem. Montanus immundi spiritus prædicator multas Ecclesias per Priscam & Maximillam auro corrupit, deinde hæresin polluit. Arius ut orbem deciperet, Principis sororem ante decepit. Donatus Lucilia opibus adiutus est. In Hispania Agape Elpidium mulierem cæcæ duxit. Hunc catalogum D. Hieronymus in epist. ad Ctesiphontem prætexuit, & huic postea Vigilantium, Helvitium, Iovinianum addidit. Ego eidem jure Lutherum, Calvinum, Zwinglium & omnium nostrâ ætate novarum Sectarum auctores attexo; omnes quippe in eodem Nofocomio decumbunt, & infano mulierum amore languent, cujus mali vim infelix eorum soboles in se transfusam incondito pro uxoribus clamore assidue prædicat. Cum interea Sacra Romano-Catholica Ecclesia in Sacris suis Deoque peculiariter dicatis membris, Clericis scilicet ac Religiosis Castitate vireat, Virginitate floreat, Continentiâ vitæ vigeat, gratissimumque Deo ac Homini bus odorem spiret.*

CONTROVERSIA XXXIX.

DE RELIGIOSIS, ET IUSTORUM VOTIS.

ristus Jesus Dominus Noster in terris versans duplicis generis documenta hominibus dedit; quædam ex his ad salutem sunt simpliciter necessaria v. g. de vitandis peccatis. deque lege Dei observanda Matth. 19. v. 17. *si vis ad vitam ingredi serua mandata*: alia non quidem sunt necessaria, sed tamen valde utilia ad perfectionem in terris, & majorem gloriam in cælo consequendam, quæ nulli præcepit, sed verbis & exemplo suasit ac consuluit; & quia perfectio in primis Charitatem, deinde omnes virtutes complectitur, quorum tamen actus non omnes sunt necessarij, idcirco variâ præbuit consilia ad varias perfectiones virtutum pertinentia nominatim verò Matth. 19. tria generalia ostendit, quæ omnium virtutum impedimenta, & omnium vitiorum materiam tollunt; nempe Paupertatem, Castitatem, & Obedientiâ. De paupertate dixit v. 21. *si vis perfectus esse, vende omnia, quæ habes, & da pauperibus*. de Castitate v. 12. *sunt enim Eunuchi, qui se ipsos castraverunt propter regnum æternum*; ubi juxta S. S. Patres apud Tirinum non physica & corporalis, sed moralis ac spiritualis castratio intelligitur, quæ corpus non tantum ab illicita luxuria cohibet, sed etiam omnem facultatem aufert per spontaneam voluntatis obligationem. De Obedientiâ vers. 21. *veni, sequere me*, id est, abdicatâ propriâ libertate meo nutui & directioni te trade, ut apertius indicat Matth. 16 v. 24. *qui vult venire post me, abneget semetipsum*. Non negando esse, quod est, sed suo arbitrio profusus renunciando. His Christi consilijs auditis vel lectis multi utriusque sexus perfectionis studio inflammati locum dederunt eaque accipi-

entes non solum in actu exercito observaverunt, sed ad eadem observanda votis se obstrinxerunt, ne quando instabilis voluntas à proposito resisteret, atque inde Religiosi vocati fuerunt; quamvis enim à virtute Religionis, quæ Deo debitum cultum ac honorem exhibet, omnes, qui Deum piè Sancteque colunt, Religiosi merito dici queant, attamen per antonomasiam quandam Religiosi in Ecclesia si appellari consueverunt, qui non solum communium ac necessariorum præceptorum observationem, verum etiam per consiliorum acceptationem peculiari vitæ suæ instituto ac nominatim votis Paupertatis Castitatis & Obedientiæ se totos diuino cultui manciparunt.

PARS PRIOR

DOCTRINAE CATHOLICORUM.

I. **V**otum est *promissio deliberata, & spontanea Deo facta de bono meliore. Defectus ejus libertatis, quæ requiritur ad peccandum mortaliter, valoris voti obstat, capiti, veniens. de voto*, quia votum est quædam lex privata, quæ prudenter & deliberatè ferri debet. Dividitur votum in simplex & Solenne; quorum istud ex dispositione Ecclesiæ est perpetuum, & inducit inhabilitatem ad actus quosdam. Institutum autem seu Status Religiosus: est *modus stabilis & ab Ecclesia approbatus vivendi in communi fidelium ad Christiane charitatis perfectionem tendentium, editis tribus votis substantiâlibus, per quæ votens sub alterius jurisdictione & potestate constituitur, adeo ut nec Pontifex facere possit, ut quis sit Religiosus verus, sine prædictis tribus votis Paupertatis Castitatis & Obedientiæ. Argum. Cap. cum eo Monast. de statu Monach. Sufficiunt tamen vota simplicia, ut declaravit Gregorius XIII. in Bulla: Quamdiu fructuosus; quia solemnitas est juris humani: non item essentia status religiosi. His præmissis facile jam ostendemus, præter præcepta dari consilia, eaque tum univèrsim, tum in specie Paupertatem, Castitatem & Obedientiâ voto promitti posse.*

II. *Doctrina prima.* Ratio vitæ Religiosæ est sancta, pia, ac laudabilis. Probatur 1. Exemplo sanctissimorum Virorum utriusque Testamenti. In veteri Genes. 4. v. 26. dicitur de Seth: *iste cepit invocare nomen Domini*. intellige peculiari quâdam ratione; etenim modo communi Adam & Abel Deum invocârunt. Utrum autem allata scripturæ verba ad Seth, vel hujus filium Enos referenda sint, parum interest. Enoch quoque singularem cultum Deo detulisse, indicatur ibidem cap. 5. v. 24. istis verbis: *ambulavit cum Deo, & ultra non apparuit, quia tulit eum Deus.* Nazareos peculiaribus votis Deo se obstrinxisse, habetur in Lib. Num. c. 6. & in Libris Reg: commemorantur cæteris prophetarum, qui in locis desertis singulari quâdam vitæ severitatè Deo serviebant, inter quos Elias & Elisæus; unde Hieronym. ad Paulinum Monachum sic scribit: *ut ad scripturarum auctoritatem redeamus, noster Princeps est Elias, noster Elisæus, nostri Duces prophetarum, qui habitabant in agris & solitudinibus.* Hisce ob peculiarem vitæ rationem jure annumerandi sunt filij Rechab, quorum insignis laus extat apud Jeremiam.

6. 30. & mira de illorum vitæ instituto scribit Joseph L. 18. Antiq. c. 2. Et L. 4. de bello Judaico c. 7. Videri potest Hieron. Platus de Bono status Religiosi L. 2. c. 19. qui status per singularem vitæ ac fœderitatis divini rationem ab antiquis illis Dei famulis non nihil fuit aduimbiatus; Unde eosdem adduxi non quod Monachi & Religiosi fuerint, sed quod peculiarem vitæ rationem agendo Monachorum ac Religiosorum umbræ extiterint, & istorum imaginem quandam expresserint. In Novo Testam. illustri exemplo eminenti Apostoli: Nam apud Matth. c. 19. pecculari studio perfectionis præter observantiam communem mandatorum ad omnes pertinentem se Christo servire constituisse, palam illis verbis D. Petri v. 27. profiterentur: *Ece nos reliquimus omnia, & secuti sumus te, quid ergo erit nobis?* Unde magno consensu Patres apud Bellarm. L. 2. de Monachis c. 5. asseverant, institutum Religiosorum esse planè Apostolicum, Certè Auctor illius status est Christus, qui ut diximus, Suadens Paupertatem, Castitatem, & Obedientiam non solum doctrinaliter, sed etiam potestativè instituit prædictum statum Religiosorum, quatenus Ecclesiæ facultatem tribuit acceptandi traditionem Fidelium suo nomine.

III. Probat 2. Idem vitæ Religiosæ institutum ex Ecclesiæ testimonio, quæ in multis conciliis illud tanquam pium, Sanctum, ad laudabile commendavit, & novissimè in Tridentino Sess. 25. c. 1. de reform. Unde post Patriarchas illos, Prophetas & Apostolos statim ab initio nascenti Ecclesiæ Sanctissimi homines viri ac Mulieres Monasticam vitam coluerunt, & vetustissimi Scriptores magna eam laude extulerunt. Inter quos nominatim Philo Judæus in L. de vita contemplativa supplicium id est Monachorum disertè refert, quam Sanctè fuerint à D. Marcò in Alexandria instituta Monasteria Sacrarum Virginum & Virorum, qui Continentiam, Paupertatem, Jejunia ac Placidiam profiterentur. Loqui autem Philonem de Christianis Monachis, testantur Epiphanius hæres. 29. & Hieronymus in Philone. Probat 3. ratione. Si sunt aliqua bona ac sancta opera supererogationis præter ea, quæ sunt à Deo præcepta, dubitari non potest, quin pium ac laudabile sit, eorum operum studium peculiari vitæ genere profiteri; cur enim bonum non sit, id profiteri, quod reverà bonum est? Atqui sunt omnino aliqua hujusmodi opera supererogationis v. g. Paupertatis, Castitatis & Obedientiæ &c. Ergo pium ac laudabile est institutum hominum Religiosorum, qui eadem opera profitentur. Minor vel ex hoc satis constat, quod nec suavi Dei providentiæ ac bonitati, nec infirmitati nostræ conveniat, ad omnia, quæ modò sub consilio sunt, præceptis nos adstringi; quis enim non innumeris peccatis foret obnoxius? Præstat igitur quædam libertati relinquere, ut qui ea fecerunt, inquit Nazianzenus Orat. 1. in Julianum, honorarentur: qui autem minus ea expleverunt, nihil inde mali pertimescerent. Hinc eruditè Aug. L. de S. Virginit. c. 30. qui potestis, inquit, capere, capite, tollite hostias quisq; suas, & introite in atria Domini, non ex necessitate, sed potestatem habentes vestra voluntatis, neque enim, sicut non machaberis, non occides, ita dici potest, non nubes. Illa exiguntur, ista offeruntur, si fiant ista, laudantur: nisi fiant ista, damnantur; illis Dominus debitum imperat: in his autem, si quid amplius supererogaveritis, in redeundo reddet nobis. Eo-

dem profus modo inter præcepta & consilia distinguunt passim alij PP.

IV. Doctrina secunda. Possunt piè ac laudabiliter vota emitti divini cultus causâ tum à Christianis univirsim, tum nominatim à Religiosis. Ita omnes Catholici. Prob. 1. ex Sac. scriptura, quæ in omnibus Justis vota laudat. Prov. 15. v. 9. *vota justorum placabilia.* Et præsertim in Christianis apud Isaïam c. 19. v. 21. *colent eum in hostijs & muneribus, & vota vovebunt Domino, & solvent;* quo loco sermonem esse, de tempore novi testamenti communiter volunt interpretes. Generatim quoque eadem S. Pagina jubet impleri vota, à quocunq; fuerint emissa Psal. 75. v. 12. *vovete & reddite Domino Deo vestro.* Et Ecclesiast. 5. vers. 3. *Si quid vovisti Deo, ne moreris reddere, displicet enim ei infidelis & stultia promissio.* Probat 2. ex SS. Patribus qui passim in Christianis quoque vota prædicant, & vim habere obligandi testantur, ut Cyrillus, Hieronymus, Theodoret. & alij Interpretes Isaïæ. Sufficiat nobis D. Augustin. in Psal. 75. ubi explicans illud: *vovete & reddite,* hortatur fideles ad vovendum, his verbis: *quisquis, quod potest, voveat & reddat, non sita pigri ad vovendum, non enim vestris viribus implebitis.* Et rursus in Psal. 132. *debet esse, inquit, impiger animus, ut & voveat, & reddat, ne cum se minus idoneum reputet ad reddendum, piger sit ad vovendum.* Probat 3. Ratione. Tum quia omnè, quod est ex natura sua actus virtutis, licet Christianis facere ad honorem & gloriam Dei; siquidem omnis actus virtutis est per se idoneus ad colendum Deum, ut patet ex D. Augustin. L. 10. de Civit. Dei c. 6. ubi idcirco *omne opus bonum vocat beneficium.* Sed vorum est ex natura sua actus Virtutis, puta Religionis eadens in honorem & gloriam Dei &c. Tum quia licitum est Christianis firmare voluntatem suam in eo, quod ad spiritualem ipsorum utilitatem est conducibile. Atqui per vota firmant voluntatem suam invariabilem in executione alicujus actus virtutis in laudem & gloriam Dei. Ergo &c. Huc respexisse videtur D. August. Epist. 45. ubi de obligatione voti agens scribit: *felix necessitas, quæ in meliora compellit.*

V. Doctrina Tertia. Paupertas Obedientia & Castitas rectè etiam voventur à Religiosis. Ita omnes Catholici. Probat 1. Tum ex Sac. Scriptura, ex qua recens ostendimus, piè Sanctèque Deo voveri, quod per se bonum ac pium est: bonum quoque ac pium esse studium paupertatis, castitatis ac obedientiæ. Tum exemplo illorum, qui ob hujusmodi vota in Sac. Scriptura Novi Testamenti summa cum laude commemorantur. In primis Apostoli, aliqui ex primis Christianis, ipsa ante omnes B. Virgo Maria, cujus votum de virginitate servanda non obscure colligitur ex illis ejusdem verbis Luc. 1. v. 24. *quomodo fiet istud, quomodo virum non cognosco,* id est, non potum cognoscere, ut ostendunt D. August. L. de virginit. c. 4. alijque Patres. Tum ex antiquissimo usu Fidelium, quem rectissimum fuisse constat ex testimonio & traditione Veterum, è quibus Dionysius c. 6. cœlestis Hierarch. affirmat, *Monachos coram sacerdote posito intente promittere ac renunciare omnibus divisibilibus, hoc est, caducis omnibus, cujusmodi sunt opes, voluptates, usus voluntatis propriæ &c.* Origines hom. 11. in Levit. hortatur omnes, ut renuncient omnibus mundo & ejus concupiscentijs.

gna
logia
mica
XT

scientijs, & se totos devoteant Deo tanquam primogeniti-
 1a. Hieron. epist. ad Heliodor. asserit, Monachos
 facere pollicitationem sequenda perfectionis, quam non
 liceat infringere. Demum D. Augustinus in Psal. 75.
 & 132. scribit, optime facere Monachos, quod vitam
 suam devoteant Deo. Tum denique ex ratione; quia
 hujusmodi vota Castitatis Paupertatis Obedien-
 tie &c. tollunt omnes radices vitiorum perfecti-
 oni obstantium, quæ oriuntur ex triplici concu-
 piscencia juxta D. Joan. 1. c. 2. v. 15. *Omne quod est
 in mundo, concupiscencia carnis est, & concupiscencia
 Oculorum, & superbia vita.* Nam omne peccatum
 committitur tum ex appetitu alicujus boni terrestri-
 quod est triplex; nimirum Voluptas carnalis,
 quæ per concupiscenciam carnis significatur: vel
 Lucrû, quod per concupiscenciam oculorû innuitur:
 vel Honor & æstimatio, quæ per superbiam vitæ
 designatur: tum ex fuga contrariorum malorum; nempe
 doloris & afflictionis carnalis: vel jacturæ
 honorum temporalium: vel despectûs & con-
 temptûs hominum. Hæc omnia motiva & inci-
 tamenta peccatorum tolluntur per prædicta bo-
 na supererogationis; quippe Paupertas aufert
 cupidinem lucri temporalis, Castitas tol-
 lit desiderium voluptatis carnalis, Obedientia
 extirpat superbiam vitæ, sponte subijciendo se al-
 terius imperio. Quomodo ergo eadem vota non
 piè Sanctè ac laudabiliter eduntur, cum perfectio-
 nem tantopere adjuvent ac promoveant.

PARS POSTERIOR.

ERRORES HÆRETI-
 CORUM.

VI. **M**agni Antonij effatum est apud D. A-
 thanasium in ipsius vita: *Diabolum
 omnes quidem Christianos odisse, sed probos Monachos Chri-
 stique virgines tolerare nullo modo posse.* Ab hoc suo
 infernali Magistro hæretici instigati Monachos
 ac Religiosos singularèrque ipsorum vivendi rati-
 onem semper cane pejus ac angue oderunt, adeo
 ut nulli unquam hæretici extirerint, qui vel no-
 men Monachorum patienter audire possent. Con-
 tra triplicem nostram doctrinam pluribus falsi-
 monijs potius, quàm argumentis insurgunt, ut
 videre est apud Joan. Gerhardi L. 2. P. 2. à fol.
 216. Guiljelm. Amef. Tom. 2. L. 4. à fol. 137. Pe-
 trum Molinæum in Neopap. à fol. 638. Menonem
 Hanneken in Irenico à fol. 220. & alios.

Error primus est. Nullum posse esse statum Reli-
 gionis alium à statu gratiæ, qui convenit omni-
 bus Fidelibus. Ita Lutherani & Calvinistæ apud
 Amef. & Gerhard aliòsque citatos. Probant 1.
 Religio nusquam in Sac. Script. denotat statum.
 2. Exempla Enoch, Nazaræorum, & aliorum in
 veteri testamento nihil adumbrant sublimioris
 cultûs, quàm erat Religio vulgi. 3. In primitiva
 Ecclesia omnes erant Doctores aut Auditores. Ad
 Gal. 6. v. 6. ad Hebr. 13. v. 7. 4. PP. Hieronymi
 in vita Paulæ. Ruffinus Lib. 1. Hist. Eccles. cap. 8.
 Cassianus Collatione 18. c. 5, Thomas 2. 2. q.
 187. &c. testantur, Paulum & Antonium primos
 fuisse Monachos. Quomodo ergo institutum. Re-
 ligiosorum est Apostolicum? 5. Si Monachi ac Re-
 ligiosi occupantur in operibus supererogationis
 non tendunt ad perfectionem, sed sunt Religiosis

perfectiores. 6. Omnia, quæ facimus, sunt præ-
 cepta. Ergo nulla dantur Consilia perfectionis.
 Antecedens ostendunt ex Deuteron. 6. v. 15. *Dili-
 ges Dominum Deum tuum ex toto corde &c.* Ergo om-
 nes virtutes in charitate exercendæ. Ex Luc. 14. v.
 33. *qui non renunciat omnibus &c.* Ergo cum ex præ-
 cepto debeamus esse Discipuli Christi, Paupertas
 est præcepta. Ex Lucæ 17. v. 10. *si feceritis omnia
 quæ præcepta sunt &c.* Ergo nihil ultra debitum faci-
 mus. Ex 1. Joan. 3. v. 16. *Nos debemus animas pro
 fratribus ponere; quæ summa est perfectio & non
 libera.* Ex Matth. 15. v. 45. *jubemur esse perfecti.*
 Ergo perfectio non est consilij. Ex D. Paulo ad
 Philipp. 4. v. 8. *quacunq; sunt vera, quacunq; sunt
 honesta, hæc cogitate, hæc facite.* Ergo nihil superest consi-
 lij. 7. Præcepta non possumus servare. Ergo multo
 minus altiora consilia. Antecedens iterum o-
 stendunt ex præcepto diligendi ex toto corde &c.
 quod August. L. de Spiritu & Littera c. 5. & Bern-
 ardus Serm. 5. in Cantica ajunt, *in hac vita impleri
 non posse,* & innuit David Psalm. 142. cantans: *non
 justificabitur in conspectu tuo omnis vivens,* ac suppo-
 nit Christus Matth. 6. in Orat. Dominica: *di-
 mitte nobis debita nostra &c.* 8. Ij, qui in peculiare
 istas Religiones concedunt, discensionem ab Ec-
 clesia & commutii fidelium vivendi ratione faci-
 unt, jurèque Schismatici censentur. 9. Religiosorum
 conventicula vitiorum sunt stabula; juxta
 illud: *vise monasterium, si vis cognoscere luxum.*

VII. Contra hunc errorem sunt unanimiter
 antiquissimi Ecclesiæ Patres: qui fusè adducti à
 Verweis in Speculo veræ Ecclesiæ fol. 499. con-
 silia Evangelica à præceptis diligentissime distan-
 gunt, & hanc distinctionem in primitiva & Apo-
 stolica Ecclesia fuisse agnitas attestantes miris
 laudibus peculiare istas Religiones, & divini
 cultûs Instituta extollunt, ut illa non nisi rabidi
 canes mendacis ac calumnijs suis allatrare pos-
 sint, quales fuerunt Waldenses, qui, ut refert Al-
 phonsus à Castro in Lib. contra hæres. dicebant,
 Religiones Mendicantium esse malorum demonum inven-
 tum. Item Lutherus & Calvinus, quorum ille in
 L. de Votis Monasticis; cupio, inquit, *eradicata ex-
 tincta & abolita esse universa Monasteria, quæ utinam
 Deus igne & sulphure caelesti ad exemplum Sodome &
 Gomorrhæ demergat:* iste L. 4. Instit. c. 13. nihil-
 mitius contra peculiare Religiones debachatur.
 Quibus ex omnibus SS. Patribus unum opono
 Climacum antiquum & gravem Authorem, qui
 Gradu 4. tum multa alia in laudem Statûs Re-
 ligiosi, tum istud breve quidem verbis, re autem
 multa complectens elogium habet. *Monasterium est
 quoddam calum terrenum.*

VIII. Pro Solutione eorum, quæ objecta fue-
 runt, advertendum ex Card. Bellarmino L. 2. de
 Monach. c. 2. diversos esse Perfectionis ac Char-
 tatis gradus. *Primus est, diligere Deum, quan-
 tum est diligibilis, hoc est, amore infinito; & sic
 solus Deus est perfectus: Angeli verò & Beati
 omnes sunt imperfecti non privativè, sed negati-
 tivè. Secundus est, diligere Deum, quantum po-
 test cum creatura diligere, ita ut semper actu per
 intellectum & voluntatem feratur in Deum; in
 hoc gradu sunt soli Beati. Tertius, Diligere Deum,
 quantum potest creatura mortalis, quæ à se re-
 movit omnia divina charitatis impedimenta, to-
 tamque se divino servitio addixit; & hi sunt
 quidem imperfecti in comparatione Beatorum,
 perfecti tamen respectu aliorum etiam Justorum.*
 Et de

Et de hoc gradu loquuntur Theologi, cum dicunt, statum Episcoporum esse perfectionis acquiratæ: Religiosorum verò esse perfectionis acquiratæ; Illi enim vi sui status & professionis tenentur aspirare ad perfectionem, removendo impedimenta, & virtutes exercendo: Illi verò supponuntur jam illum perfectionis gradum attingisse. Quartus & infimus gradus est, diligere Deum, ut nihil æque ac magis, quam Deum amemus; atque hic gradus est omnibus præceptus, & habet quidem aliquam perfectionem, at respectu priorum est valde imperfectus. Hoc notato.

IX. Respond. ad 1. objectionem sufficere rem ipsam contineri in Sac. Scriptura, quidquid sit de sola voce. Ad 2. Scripturam Sacram de Seth, Nazaraeis, & alijs in veteri Testamento sumpsisse nos cum Bellarm. Lib. 2. cit. c. 5. juxta Patrum explicationem, & rationem hujus adjectisse; id quod non inficiantur, qui eosdem locos nonnihil aliter interpretantur. Ad 3. Nihil inde contra nos, quia tam ex Doctoribus quam Auditoribus possunt aliqui esse in peculiari vitæ genere. Ad 4. Patres loqui de Religiosis ac Monachis quoad vitam ac substantiam, non quoad cæremonias, quibus postea stabiliri & Ornari ceperunt; in quem modum S. Thomam explicat Cajetanum in cit. locum: Item non fuisse Monachos ante Paulum & Antonium quoad talem frequentiam & nominis vitæque celebratatem, quod aperte tradit D. Athan. in vita S. Antonij scribens: *nec dum autem tam crebra in Agypto erant monasteria &c.* ubi etiam refert, Antonium à diversis Monachis diversas didicisse virtutes. Ad 5. patere ex gradu tertio diversæ charitatis & perfectionis, de quo paulò ante. Ad 6. negando antecedens. Non ostenditur hoc ex Deuter. 6. quia non præcipitur, ut Deum diligamus secundum omnes possibiles charitatis gradus, sed tantum, ut amor Dei nihil anteponamus, vel æquemus, ita enim explicarunt omnes Ecclesiæ Catholice PP. ac DD. Non ex Luca 14. quia Christus duas habuit Scholas, & duplices discipulos, quosdam tantum docebat viam Salutis: alios etiam viam perfectionis, & de his loquitur, quando exigit omnimodam paupertatem. Non ex eodem c. 17. quia Christus non dixit simpliciter, *cum feceritis omnia*, sed limitatè, *quæ præcepta sunt vobis*. Nihil ergo vetat, quin aliquis consilia sequens dicat, se plus debito fecisse. Non ex 1. Ioan. 3. quia intelligendum in casu necessitatis, cum spirituali eorum saluti succurri aliter non potest; extra hunc casum consilij est, non præcepti. Non ex Matth. 5. quia illa verba Christi *estote perfecti*, sunt consulentis, non præipientis. Non denique ostenditur ex Apostolo ad Philipp. 4. quia ejus præceptum est negativum, hoc sensu, si quid agere vel loqui velitis, nihil facite, nisi honestum.

X. Ad 2. negando Antec. Non ostenditur hoc iterum ex S. August. & Bernardo, qui loquuntur de secundo gradu charitatis, qui non præcipitur, sed solum quartus ex communi & literali sensu, ut nihil contrarium Deo diligant, qui sanè gradus à nobis præstari potest. Non itidem ex David. Psal. 145. aut Christo Matth. 6. quia non arguunt impossibilitatem observandi omnia Dei mandata, sed tantum negligentiam hominum, quod vix ullus adeo gravis sit in eorum observatione, quin saltem venialiter aliquando delinquat. Ad 3. Schisma non fieri distinctione loco-

rum, sed animorum, & charitatis ac unionis scissione, quam unionem in Ecclesia ardentè Zelant Religiosi: hæretici verò maximè desertione fidei rumpunt. Ad 9. denique nullum in Ecclesia Dei esse statum, in quo mali non sint mixti bonis; ipsum etiam Dei agrum inter triticum sua habuisse Zizania; an idcirco ager iste non exercendus, aut ullus status damnandus? Esto igitur in aliqua monasteria irrepperint vitia; omnia tamen aut pleraque in vitiorum stabula degenerasse, a-pertissima est calumnia hæreticorum, hostiumque Religionum & Monasteriorum, qualem hoste jure dixeris Fridericum Anobardum Imperatorem, qui cum sexies in Italiam contra Summos Pontifices expeditionem fecerit, quid mirum, quod Religiones ac Monasteria Sedi Apostolicæ addicissima infectatus, tale de ijs scoma sparserit; ex quo Religiosis plus honoris, quam vituperij emerisset; quippe *malis displicuisse, semper laudi fuit datum bonis.*

XI. Error secundus. est Petri Martyris Lib. de Cœlib. & votis. Monastic. universim vota reprobantis. Prævit in hoc Luther in lib. de captiv. Babilonica, ubi persuadere contendit, *omnia vota tollenda esse.* Et Lib. de vita Conjug. longè turpissimè contra Votum Castitatis debachatur. Calvinus etiam L. 4. Instit. c. 13. §. 9. damnat antiquitatem superstitionis ob frequentia vota. v. g. abstinentiæ vini, Peregrinationis &c. ut exprimit §. 7. Probat Martyr suam opinionem. Tum quia nulla vota in Novo Testamento commendantur: in Veteri verò fuerunt cæremonie nunc abolitæ. Tum quia omnis cultus Dei voluntarius est superstitiosus. Tum quia obligatio voti pugnat cum libertate Christiana. Tum quia temerarium est, exponere se periculo peccandi per obligationem voti.

XII. Errorem hunc impium satis supra doctrinâ 2. rejecimus. Vota temere facta non probat Ecclesia, ut illam immeritò calumniantur Sectarij. Eadem etiam reprobant vota de re inutili, vana, indifferente, vel impossibili, aut majus bonum impediens, & cum Ecclesiæ cap. 5. v. 3. appellat non tam votum, quam stultam promissionem, quæ displicet Deo. Respond. ad 1. objectionem. Negando Antecedens, cujus oppositum constat ex dictis in priore parte hujus Controversiæ. Quam autem ineptum sit commentum, vota in veteri Testamento idem fuisse ac cæremonias, patet. tum quia cæremonie fuerunt in veteri testamento præceptæ: vota autem libera Deut. 23. v. 22. *si nolueris polliceri absque peccato eris.* tum quia cæremonie illius legis fuerunt actus externi, : vota verò solà etiam mente Deo nuncupari potuerunt. tum quia nullus ex omnibus PP. illius mentionem facit. Ad 2. Negando. Nonne David olim alijsque jurarunt, tametsi cultus ille Dei, qui in invocatione divini testimonij continetur, nusquam esset præceptus. D. Paulus ad Coloss. 2. differit contra voluntarium cultum rei inanis, vanæ, & absque ratione Religionis causâ assumptum v. g. abstinentiæ à quibusdam cibis, tanquam naturâ suâ immundis. Unde nihil facit adversus nostram doctrinam. Ad 3. libertatem à Christo nobis partam non esse qualemcunque, sed à servitute peccati, quæ augetur potius, quam minuatur per obligationem voti; Siquidem per istam accedente Dei gratiâ firmamur ad serviendum Justitiæ. Unde præclare S. August. Epist. 45. ad Armenarium scripsit: *non est gratulanda libertas, quâ sit,*

ut non debeatur; quod cum lucro reddatur. Et infra: Non te, inquit, vorisse peniteat, imò gaude, jam non tibi sic licere, quod cum tuo detrimento licuisset, felix necessitas, quæ in meliora compellit. Ad 4. Obligationem voti ex se firmare voluntatem in bono; periculum autem peccandi circa materiam voti, quod ex accidenti ob conditionem humanæ libertatis imminere putatur, non debet sapientem detertere à voto faciendò; quippe potest cum eadem libertate & gratia divina, quæ præstò est, illud non difficulter superare; aliàs etiam Deus non debuisset dare præcepta; cum etiam ista homo pro sua libertate transgredi possit, & semper aliquale periculum hujus transgressionis præceptum secum apporet.

XIII. Error tertius est, vota specialia Monachorum Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ non esse admittenda, utpote ridicula, temeraria, stolta, impia. Ita Lutherani apud Gerhard. in Confess. loc. cit. fol. 296. & Menonem Hanneken in Irenico à fol. 226. ubi synopsis affert ex Tom. 5. Lutheri contra hæc vota. Calvinistæ apud Molinæum à fol. 641. Amesum contra Bellarminum loco itidem cit. fol. 179. &c. Probant. Primò universim. Tum quia nullum in Scripturis mandatum habetur de triplici illo votorum Monasticorum genere. De Christo dictum: *hunc audite* Matth. 17. v. 5. Et ipse de se testatur, *quod sit lux mundi, quam, qui sequitur, non ambulat in tenebris.* Joan. 8. v. 12. ac *quod sit via* Joan. 14. v. 6. De Apostolo dicitur: *quod omne consilium Dei auditoribus suis annuntiaverit* Act. 20. v. 27. At de votis Monasticis nihil quidem vel Christus vel Apostoli præceperunt. Tum quia Vota Monastica omnium causarum respectu à tramite Verbi divini aberrant, & ratione, voventis sunt frequenter indeliberata; ratione materiæ injusta; ratione formæ temeraria; ratione objecti impia; ratione finis superstitiosa. Probant deinde speciatim de singulis. De paupertate. Tum quia mendicitatem Scriptura non commendat, sed potius prohibet: Deuter. 15. v. 4. Psal. 36. v. 25. Prov. 20. v. 8. labor verò præcipitur 2. Thes. sal. 3. v. 10. Tum quia *beatius est dare, quam accipere.* Actor. 20. v. 35. Ergo mendicitas non est perfectio melior opum copiâ, & juxta Philosophum, opes sunt necessariæ ad felicitatem seu beatitudinem. Tum quia Monachi mendicando alijs hominibus permolesti sunt, veris pauperibus eleemosinas subtrahunt, & se fingunt pauperes, cum magnas opes habeant. Tum quia tentant Deum, negligendo ordinaria media victus parandi, & extraordinariâ Dei providentiâ cupiunt sustentari. Tum quia abijciendo suas facultates à parentibus vel aliunde habitas occasionem eleemosinæ alijs dandæ sibi subtrahunt. De Obedientia. Tum quia vovere est sponte se facere servum Prælati, sed hoc vetat Apostolus 1. ad Corinth. 7. v. 23. cum ait: *Prelio empri estis nolite fieri servi hominum.* Ergo non licitum est votum obedientiæ. Tum quia Monachi spontè sibi eligunt superiores: & interim Ordinarijs Episcopis obedire nolunt. Tum quia superiores Religiosi non sunt infallibiles, sed in fide & moribus errare possunt, & ideo temere illis vovetur omnimoda obedientia. Tū quia unufque in animo suo plenè certus sit ad Rom. 14. v. 5. Sed qui ex cæca illa obedientia religiosâ aliquid facit, non potest in animo suo esse certus cum nullæ partes judicandi, sed tantum parendi sint ipsi relictæ. De Continentia satis actum su-

pra Controvers. XXXVIII. ubi Adversariorum objectiones contra cœlibatum & castitatem Clericorum proposuimus & solvimus.

XIV. Error hunc Ecclesia in duobus Concilijs expressè damnavit. Primum fuit Romanum à Joanne XXII. coactum. Alterum Constantiense, in quo Sess. VI. Wicleffi Religiosorum & votorum Monasticorum hostis memoria fuit anathematizata, ac corpus ejus atque ossa exhumiari, & procul ab Ecclesiæ finibus projici viffa sunt. In multis alijs Concilijs ac nominatim in Trid. Sess. 25. c. cit. Religiosa vitæ institutum, ac votorum Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ obstantia multum commendatur; quod idem copiosè faciunt SS. Patres, qui Religiosos homines hisce votorum vinculis oneratos *nobiliorum Ecclesiæ portionem, selectiorum partem, illustriorem Ecclesiæ germinis florem* appellunt, alijsque præclarissimis encomijs extollunt, ut videre est apud Platum de bono Statûs Religiosi Lib. 1. c. 11. Quæ à Sæcularijs objecta fuerunt, ita futilia, falsa, ac impia sunt, ut non refutationem, sed solum detestationem mereantur. Nihilominus ut eorum absurditas magis omnibus innotescat.

XV. Respond. 1. ad Objectionem 1. contra Monasticam vitam universim. Negando illud stolidum Adversariorum principium: Deo nullum esse exhibendum cultum, qui ab eo præceptus non sit; aut omnem Dei cultum voluntarium (qui scilicet à Deo præceptus non sit, sicuti in qui præcepta vota) esse superstitiosum, aut idololatricum. Ex quo loco Sac. Scripturæ hoc ostendunt? Nonne David, ut supra jam dixi, alijsque jurarunt: ubi iste cultus Dei, qui in invocatione divini testimonij continetur, est præceptus? Loca ex Sac. Scriptura adducta nihil prorsus faciunt ad rem, agunt enim de fide ac præceptis divinis, in quibus Christum audire ac sequi debemus: & de ijs, quæ Apostoli annuntiârunt nobis; hæc autem non negliguntur, sed exactius observantur à Religiosis, dum isti præter illa præcepta etiam concilia sequuntur, quæ Christus & Apostoli non quidem præceperunt, artamen suaserunt, ut supra jam ostendimus. Ad 2. Negamus vota Monastica à tramite Verbi Dei aberrare; nec hujus ulla affertur probatio, sed mera mendacia & hæreticæ calumniæ; negamus eadem esse frequenter indeliberata, injusta, temeraria, impia ac superstitiosa; sed illa ipsa vota monastica esse pia, laudabilia, Sancta, maximo auctoritatis ac rationis pondere supra probavimus, & firmavimus; quod argumentum nostrum tam improbis criminationibus & levibus cavillis non enervatur. Eisdem hæreticis cavillationibus & calumniis postquam Molinaus loc. cit. effudit in eos, qui vota Religiosa v.g. castitatis edunt, perinde ipsos facere ait, ac ægrum, qui vovet nunquam deinceps ægrotare. Negatur stolidissima paritas; cum istud in potestate ægri non sit, sicuti tamen in hominum est potestate castitas per gratiam divinam observanda; aliàs nec Christus nec Paulus illam hominibus suafissent, & cum promissione cæli ad eandem invitassent; siquidem nullus homo prudens suaderet alteri, ut mare exhauriat, ut montem tollat, ut in cælum evolet, cum hæc impossibilia sint. Inde D. Augustinus Lib. de Grat. & Lib. Arb. c. 4. bene scripsit: *Nunquid non liberum Arbitrium Timothei est? Exhortatur Apostolus dicens: contine teipsum; & in hac re potestatem volum-*

patu ostendit, ubi ait, non habens necessitatem, potestatem autem habens sua voluntatis, ut servet virginem suam. Et tamen non omnes capiunt verbum hoc, sed quibus datum est; quibus enim non est datum, aut nolunt, aut non implent, quod volunt; quibus autem datum est, sic volunt, ut implent, quod volunt. Itaque ut hoc verbum, quod non ab omnibus capitur, ab aliquibus capitur, & DEI donum est, & liberum arbitrium. Unde clarissime apparet, hominem optionem & libertatem habere statum castitatis vel matrimonij apprehendendi, & consequenter gratiam, virtutemque DEI servandi castitatem; siquidem aliquis in ijs rebus, quas impossibiles novit, nec optionem nec libertatem habet, nec etiam, si sana est mentis, illas intendit atque appetit.

XVI. Respond. 2. In specie ad 1. Objectionem contra votum Paupertatis. Allato textui ex Deuteron. 15. v. 14. mendicus non erit inter vos, opponitur in eodem capite verbum 11. non deerunt mendici in terra tua. Pro his conciliandis advertendum, DEUM Judæis promississe magnam rerum abundantiam, si ejus præcepta servarent, & ideo voluisse, ut conarentur, ne quis ex ipsis mendicare cogere- tur; quia verò ipsum perficere hujus conatus non erar in potestate singulorum, maxime imminutâ DEI benedictione ob præceptorum transgressionem; ideo adjectum v. 11. non deerunt mendici in terra tua. Prius solum, nempe conatus fuit præceptus, non ipsum perficere seu consecutio finis, ut bene interpretatur Tirinus ajens, hoc ex Versione LXX. Interpretum patere; præceptum autem illud & promissio temporalis abundantiae pertinuit tantum ad veterem Legem, & in novâ Lege similes promissiones fuerunt commutatae in benedictionem spiritualem. Unde mendicitas Religiosorum magnæ gratiæ ferax non repugnat legi divinæ Novi Testamenti, sed ei valde est consentanea. Psal. 36. & Prov. 30. sermo est de paupertate involuntaria, quæ sine dubio non est optimi consilij mater; talis autem non est paupertas Religiosorum. Apostolus ad Thessalon. loquitur de hominibus prorsus otiosis, quales non sunt Religiosi partim Spiritualibus exercitijs, partim studijs, partim labore manuum occupati. Ad 2. Actor. 20. Axioma istud: beatus est dare, quàm accipere, licet ex variâ ratione verissimum sit, ut videre est apud Tirinum in cit. loc. non tamen procedere primò in divinis, ubi tam nobile est accipere, quàm dare divinitatem, ut notat S. August. secundò in injurijs, quas accipere beatus est, quàm dare. Tertio cæteris paribus, beatus esse dare omnia sua simul propter Christum, & accipere postea aliquid modicum, quàm parùm dare, & nihil accipere: similiter beatus esse accipere temporalia, ut possis expedite & commodè dare spiritualia, quàm nihil accipiendo impediri à spiritualibus dandis, ut bene Bellarm. L. 2. de Monachis c. 46. Aristoteles loquitur de homine politico, qui uxorem, & Rempubl. & liberos cum alijs habere velit: Secus est de felicitate Christiana, cui in hac vita sufficit modica corporis sustentatio.

XVII. Ad 3. Mendicitatis molestiam abundè compensari cœlesti mercede misericordibus promissa: nec ideo minùs dari alijs pauperibus; etenim qui in Religiosis se liberales exhibent, à Deo benedictionem consequuntur, ut etiam alijs largiri valeant juxta illud 2. ad Corinth. 9. v. 8. potens est autem Deus omnem gratiam abundare facere

in vobis ut in omnibus semper omnem sufficientiam habentes, abundetis in omne opus bonum. Taceo illos quibus de victu quotidiano per stabiles reditus prospectum est, non consueisse mendicare. Ad 4. Quomodo Religiosi Deum tentant, dum faciunt, quod ipse suavit, & amore illius omnia bona abijciunt, ac certam spem retinentes vi promissionis Christi de centuplo confidenter dicunt: Dominus regit me, & nihil mihi deerit. Psal. 22. v. 1? Ad 5. Religiosos, licet dare non possint grandes elemosynas corporales, dare tamen spirituales, quæ sunt multò præstantiores, scilicet concionando, confessiones audiendo, sacrificando &c. Ex his ajunt Theologi Morales elemosynam esse dandam potius Religioso minùs egenti, quàm non Religioso magis egenti, tum quod Religiosus præter alios titulos omnia sua jam dederit pauperibus; inde enim deberetur ei victus è bonis pauperum, quasi ex justitia. tum quod elemosyna fit danda meliori; cum autem judicare non possumus de internis, danda est potius proficenti majorem Sanctitatem, nisi constet de mala vita hujus Religiosi; excipitur tamen extrema necessitas, in qua prius succurrendum illam patienti, etiam si melior se offerat.

XVIII. Respon. 3. Idem in specie ad objectionem 1. contra votum Obedientiæ. Apostolum 1. Corinth. 7. monere tantum illam servitutem cavendam, quæ à divino servitio abstrahit, cujusmodi non est servitus Religiosa. Negari etiam potest Major. Nam Religiosi per votum Obedientiæ se faciunt servos Dei, non hominis; cum electus Prælatus solum sit internuncius & Vicarius Dei voluntatem indicans, quamdiu præcipit secundum regulam ordinis, & res præcepta absque peccato fieri à subdito potest juxta illud Luc. 10. v. 16. qui vos audit, me audit. Multum etiam differt Regimen Politicum, & multo magis Religiosum à despótico herili; quippe istud est in bonum Gubernantis: illud verò in bonum Subditi. Non obstat, Religiosos in jure passim comparari servis: item ex doctrinâ Suarez. Tom. 4. de Relig. Tract. ult. posse Prælatum præcipiendo uti potestate & jurisdictionis & proprietatis. Nam Religiosus ideo servus comparatur, quia neutri sibi aliquid acquirunt: potestas etiam illa Prælatorum non nisi Vicaria est. Ad 2. Religiosos aliquos ideo per summum Pontificem ab Episcoporum jurisdictione esse exemptos, quod Episcopi sæculares eorum instituta non calleant, adeoque non bene moderari illos valeant absque spiritualis quietis perturbatione, quæ quies in Religionibus quaritur. Ad 3. Religiosos non vovere omnimodam obedientiam in omnibus omnino rebus, sed tantum in rebus justis; unde si quid aperte iniquum alicui præciperetur, non teneretur obedire; in dubijs tamen judicio superioris stare debent; qui si forte moraliter erraret, illis non imputaretur ad peccatum ob ignorantiam invincibilem; quippe non tenentur jussa superiorum examinare. Ad 4. constare ex recens dictis; Nam cæca obedientia non tam crasse & stупide cæca est, sicuti sibi imaginatur Gerhardus fol. 316. quasi omne prorsus lumen excluderet, & non adverteretur, an justum Deoque conforme, aut iniquum vel repugnans Deo sit, quod mandatur: sed dicitur cæca, quia obediens in omnibus omnino rebus, in quibus aperte peccatum non apparet, promptissime suâ se libertate abdicat, & alterius voluntati humillime

millimè se subdit, nec suæ electioni ac placito quidquam vult esse permillum. Hinc apud Religiosos cæcè (sive simpliciter) obediendo magna oritur delectatio; qui enim seipsum ita exuit, non manet vacuus, sed DEO & cœlestibus hujus delictijs plenus.

CONTROVERS. XL.

DE PURGATORIO.

B Ecclesia Militante progredimur ad Purgantem, quam constituunt Animæ illæ, quæ ex hac vita nullius quidem peccati mortalis consciæ: at venialis culpæ maculâ inquinatæ aut pænæ solvendæ debito gravatæ discessere; atque idcirco nec Beatitudine adhuc potiuntur: neque tamen etiam inferni supplicijs afficiuntur, sed adhuc à gloriâ cœlesti differuntur, dum sive per ignem, sive quamcunque aliam pænâ ab inquinamento illo purgantur, & in felicem illum Beatorum numerum admittæ æternâ Dei visione fruuntur. Est autem celebris hæc Controversia de Purgatorio propter modernos hæreticos, qui licet post Lutherum parentem suum in varias sectas sint divisi, omnes tamen in hoc conveniunt; ut Purgatorium tol-

PARS PRIOR.

DOCTRINÆ CATHOLICORUM.

I. *Doctrina prima.* Datur Purgatorium, hoc est, Locus, ubi Animæ, quæ in hac vita pœnas suorum peccatorum etiam remissorum non solverunt, aliquamdiu puniuntur. Ita omnes Catholici, & definitur in Trid. Sess. 6. can. 30. *Si quis post acceptam Justificationis gratiam cuilibet peccatori penitenti ita culpam remitti, & reatum æternæ pœnæ deleri dixerit, ut nullus remaneat reatus pœnæ temporalis exsolvenda, vel in hoc saculo vel in futuro in purgatorio, antequam ad regna cœlorum aditus pateat, Anathema sit.* Et quamvis hic Articulus fidei sub nomine Purgatorij in Sac. Scriptura non exprimitur, tamen adeo clarè indicatur, ut adhibito discursu rationis infallibiliter inde colligi possit. Probat igitur 1. ex ipsis Verbis Apostoli 1. ad Corinth. 3. v. 15. *si cuius opus arserit, detrimentum patietur, ipse autem salvus erit, sic tamen quasi per ignem.* Unde sic argumentamur: Si post hanc vitam datur ignis, in quo Justii puniuntur, antequam in cœlum admittantur, datur Purgatorium. Sed verum est Antecedens. Ergo & Consequens. Major per se patet. Nam hæc est definitio Purgatorij. Minor probatur ex citatis verbis Apostoli; loquitur enim de statu alterius vitæ, ut constat ex antecedentibus, ubi loquebatur de die Domini, in quo manifesta sunt opera hominum, quod accidet in judicio universali, vel particulari post hanc vitam futuro, & ait fore per ignem, per quem aliqui salvandi transire debent, non sine detrimento & afflictione. Adductum locum Sac. Scri-

pturæ pro Purgatorio accipiunt SS. Patres Ambrosius serm. 2. super Psal. 128. Hieronymus super 4. cap. Amos, & alibi. Greg. lib. 4. dial. c. 29. D. Augustinus in Psal. 37. fusè & clarè, atque alij apud Bellarm. L. 1. de Purg. c. 6. Ut autem vis hujus argumenti meliùs perspiciatur, totum locum Apostoli adduco, qui v. 10. sic se habet: *Ut sapiens architectus fundamentum posuit; alius autem superadificat; unusquisque autem quomodo superadificet, videat; si quis autem superadificat super fundamentum hoc aurum, argentum, lapides pretiosos, lignum, fenum, stipulam, unuscujusque opus manifestum erit. Dies enim Domini declarabit, quia in igne revelabitur, & unuscujusque opus, quale sit, ignis probabit, si cuius opus manserit, quod superadificavit, mercedem accipiet. Si cuius opus arserit, detrimentum patietur, ipse autem salvus erit, sic tamen quasi per ignem.*

II. Declarationem istorum verborum, & Architectonicæ allegoriæ ex statu rerum, qui tunc fuit Corinthi, dant Doctores in hunc modum. Cum S. Paulus post factum Corinthi Ecclesiæ ac Fidei Catholicæ fundamentum aliò discessisset, operi cepto perficendo alij successere; è quibus aliqui simplici sermone utiliter superstruxerunt; alij vanæ laudis cupidi politiore dictione non ita fructuose docuerunt; unde ortum dissidium inter Corinthios, & pro suo quisque affectu his vel illis adhæsit. Hoc resciscens Apostolus ad tollendum dissidium Epheso epistolam scripsit Corinthi diversâ Doctorem studia per similitudinem architecturæ declarans; nempe quod factò ab ipso fundamento illi superstruxerint materiam solidam auri, argenti &c. isti verò fragilem ligni, fœni &c. Christus autem in die judicij ambos sit exactè examinaturus; priores quidem ad remunerationem; posteriores verò ad temporalem ignis punitionem in purgatorio ob levem vanæ laudis culpam. Non dicant Adversarij, S. Paulum loqui de extremo judicio, adeoque locum istum non pertinere ad purgatorium. Nam ante Judicis adventum ignis aliquot diebus præcedet, & elementa ac cœlos exiret, teste S. Petro episc. 2. c. 3. v. 12. quo incendio multi etiam homines adhuc vivi consumuntur, & statim particulare judicium sustinebunt, ac in purgatorio puniuntur ante publicum judicis adventum. Hinc apparet, Apostolum nomen ignis variè accepisse 1. pro vero igne Christum Judicem antecedente juxta Davidis psal. 96. v. 3. prædictionem. 2. Metaphoricè pro exactissimo Judicis examine. 3. Speciem pro genère, hoc est, pro omni pœna & supplicio, atque ideo dixisse aliquos *Salvandos quasi per ignem*, siquidem in purgatorio non solum cruciantur igne, sed varijs pœnis.

III. Probat 2. Purgatorium ex verbis Christi Matth. 5. v. 25. *Esto consentiens Adversario tuo cito, dum es in via cum eo, ne forte tradat te Adversarius Judicis, & Judex tradat te Ministri, & in carcerem mittaris. Amen dico tibi, non exies inde, donec reddas novissimum quadrantem;* quasi diceret: sicut homines prudentes, quando cum aliquo vicino habent contraversiam, student rem amicabili compositione transigere, ne in judicium inducantur, & ibi secundum rigorem juris procedatur, ita vos studete, lites cum proximo amicè componere, dum estis in hac via, ne ad Dei tribunal citati severissimè multemini, donec ad obolum satisfaciatis. Unde sic argumentamur. Si datur aliquis carcer post hanc vitam, in quo peccatores detinentur, donec